

MERKKIPÄIVIÄ

Aleksanteri Pesonen.

90 vuotta täyttää ensi vuoden ensimmäisenä päivänä (1.1.1991) Helsingissä yksi vanhimpia salmilaisia, Aleksanteri Pesonen.

Aleksanteri tunnetaan vankkumattomana isänmaan ystävänä ja karjalaisuuden vaalijana. Hän palveli Suomen armeijassa eläkevuosiin saakka ja sen jälkeen vielä muissa tehtävissä, mutta illat karjalaisuuden parissa.

Aleksanteri onkin Ent. salmilaisten työmyyrä. Hän on toiminut seurassa sihteerinä, kyykän vetäjänä ja jopa murrekuoron harjoitusten tsuajun keittäjänä. Kyllä tekijä työtä löytää.

Helsingin ortodoksisella hautausmaalla on sankarivainajien patsas. Siellä on pidetty jo 30 vuoden ajan kunniaavartiot jouluaattona eikä Aleksanteri ole kertaakaan ollut poissa.

Onnittelemme pitkän elämäntaipaleen kulkenutta 'nuorukaista'. Jos vanhaksi sanot, mie suutun, olivat Aleksanterin sanat. — KP.

85 vuotta täytti 27.11.90 Lahdessa opettaja Vivi Vuoristo o.s. Marttinen. Hän on seuramme kunniajäsen ja Karjalan Heimon uutera avustaja vuosikymmenien ajalta.

Vivi Vuoriston sukujuuret ovat Vienan-Karjalassa, pienessä Kivijärven kylässä Vuokkiniemen pitäjässä. Siellä hän vietti lapsuus- ja nuoruusvuotensa. Hänen isänsä oli vienalaisperinteen tunnetuin maallikkokerääjä Iivo Marttinen — karjalaisittain Malahvien Ontron Iivana — ja äitinsä Olona o.s. Lesonen, kylän patriarkan, Juakkosen Olekseinen tytär.

Vivi Vuoristo.

Vivi Vuoristo kävi 1923—24 Itä-Karjalan kansanopiston Impilahdella ja valmistui sitten kansakoulunopettajaksi Sor-tavalan seminaarista 1929. Opetustyössä hän toimi mm. Kuvajärvellä, Sukevalla ja kaikkein pisimpään, lähes 40 vuotta Ylä-Savossa, Sonkajärven kunnan Kangaslammin kansakoulussa — kaukana koti-Karjalasta.

Kivijärven kylää ei enää ole. Malahvien Ontro, tietäjä ja näkijä, oli poikansa häissä 1901 lausunut, ettei nuoripari tule sillä paikalla asumaan, vaan muuttaa toiseen maahan, koko kylä autoituu ja lumi peittää pirttien lattiat. Tuo synkkä ennustus toteutui vuosikymmenien kuluttua viimeistä piirtoa myöten.

Kivijärven kylä elää kuitenkin yhä Vivi Vuoriston eläkepäivinäan kirjoittamissa kymmenissä artikkeleissa ja ennen kaikkea hänen ansiokkaassa muistelmateoksessaan 'Ikävä omia maita' (1983). Kylän eläjiä, arkea ja juhlaa hän on kuvaillut myös Niilo Ihämäen toimittamissa radio-ohjelmissa sekä avustanut tutkijoita, etenkin akateemikko Pertti Virtarantaa, moninaisilla tiedoilla. — Kalevalaseura myönsi hänelle tunnustuspalkintonsa vuonna 1987.

75 vuotta täytti Oitissa 30.9.90 Helga Hanninen (ent. Eskola) o.s. Salmenkorva. Hän on syntynyt Vienan-Karjalassa Pistojarven Hirvensalmen kylässä. Hänen isänsä oli Andrei Salmenkorva (Potapoff) ja äitinsä Mari o.s. Liehu (Ivanoff) Pistojarven Ohan kylästä. Isä kaatui Hirvisalmen taistelussa 1920 ja äiti muutti lastensa kera Kuusamoon 1921.

Helga Hanninen.

Helga on työskennellyt monissa tehtävissä, mm. kahdeksan vuotta Jalavan kaupassa Taivalkoskella ja lähes parikymmentä vuotta Oitin Tiili ja Putki Oy:n palveluksessa Oitissa.

Helgalla on neljä lasta, jotka kaikki asuvat lähellä ja pistäytyvät usein katsomassa hyväkuntoista äitiään. Helga on innokas käsitöiden tekijä. Lähes kaikki hänen kotinsa tekstiilit ovat omatekoisia. Harrastuksiin kuuluu myös matkustelu ja osallistuminen lukuisiin eläkeläiskerhoihin. — IH

75 vuotta täytti Paavo Mäkelä 16.12.90 Isonkyrön Orismalassa. Hän on syntynyt Vuokkiniemen Skottilassa, missä ehti kasvaa kuusivuotiaaksi asti. Skottilan Jyrki tunnettiin innokkaana Itä-Karjalan asioiden ajajana. Hänet valittiin mm. Vuokkiniemen edustajaksi molemmille maakuntapäiville ja Karjalan väliaikaiseen hallitukseen talousasiain hoitajaksi. Myös äiti oli vuokkiniemäläisiä, Sepän Spiiren tytär Okahvie.

Perhe siirtyi Suomeen 1922 asettuen asumaan Laihialle, missä Paavo aloitti koulunkäynnin. Kun Tanner ja Manner perustivat Orismalaan tekstiili- ja vaatetustehtaan 1925, Yrjö Mäkelä kutsuttiin näitä tehtaita johtamaan. Siihen mennessä hän oli tehnyt jo pitkän työrupeaman Aleks Mitron palveluksessa Laihialla ja Jyväskylässä.

Paavo jatkoi koulunkäyntiään Orismalassa ja osallistui jo kouluaikaanaan tehtaan toimintaan; olihan koti ja osa teh-

dasta samassa talossa.

Paavosta kehittyi taitava ammattimies brodeeraajan työssä, ja tuota taitoa hän käytti aina 1960-luvulle saakka, kun Mäkelän perhe jatkoi huivien yksinvalmistajana Tanner & Mannerin aloittamaa tuotetta.

Paavo tyttärensä, tyttärentyttärensä ja pojan-tyttären kanssa.

Varsinaisena leipätyökäluna oli kuitenkin auto, joka sekin tuli mukaan kuvaan Tanner & Mannerin tehtaan myötä.

Tehtaalla oli ilmeisesti maakunnan ensimmäiset autot, kaksi "viiksi-hoppaa", joilla oli hyvä harjoitella Jussi-veljen opastuksella pitkin kylänraiteja. Pohjanmaan tiet tulivatkin sittemmin tutuiksi pirssiajossa, välirauhan aikana myös kovasti kalustoa ja kuljettajia koetellut Petsamon tie, tavara-reitti Rovaniemi-Liinahamari-Rovaniemi. Jatkosotakin kuului auton ratissa ja rauhan palattua Paavo teki pitkän päivätyön TVL:n palveluksessa autonkuljettajana.

Paavon nuoruusajan harrastus, valokuvaus, on pelastanut jälkipolville ainutlaatuisen kuvakokoelman karjalaisesta paikallisyhteisöstä 1920-luvun Etelä-Pohjanmaalla, Orismalassa. Parhaimmat onnittelet heimoveljelle, joka nyt pirteänä eläkevaarina viihtyy edelleen tutuilla lakeuksilla. — VL

70 vuotta täytti rakennusmestari Paavo L o h j a m a 27.10.90. Hän on syntynyt Suojärven Jehkilässä ja kuuluu Turhasten kantasukuun.

Paavo on eräs nuorimpia perinteen kerääjiä. Jo ennen so-
taa hän kiersi kyselemässä sananlaskuja ja lähetti ne SKS:lle. Kirjassa "Karjalaisia sananpolvia" pääsivät Paavon keräämät tiedot julkisuuteen.

Ei Paavo juhliakaan salassa pitänyt. Ovet olivat auki niin nuorille kuin vanhoillekin. — Vastassa oli Vasan Pauli neveskän kera, joten molemmille myöhästyneet onnentoivotukset.

Valentina Semenova.

50 vuotta täytti Valentina S e m e n o v a o.s. Rettijeva 5.10.90 Vuokkiniemessä. Hän on syntynyt Uhtuan Kiskises-
sä ja on tunnettua runontaitaja- ja starinankertojasukua, Kyyrösen Muarien Santran tytär. Myös puoliso on Vuokkiniemen brihoja, Sepän Sprirein Muarien Tuarien Volodja.

Valentina on koulutukseltaan matematiikan opettaja ja on toiminut opetustyössä mm. Kiestingissä ja Kostamuksessa. Perhe asuu talvet Kostamuksessa, mutta kesän tullen veri vetää Vuokkiniemeen, missä Kuittijärven rannalla oma talo ja kyly odottavat innokkaita kalamiehiä.

Todettakoon, että syntymäpäiviä vietettiin Vuokkiniemessä jo hieman ennakkoon, kun eno, Kyyrös-Heikki oli siellä sopivasti ativoissa ja muikkunuotalla.

Tsolon terveh Valentina merkkipäiväsi johdosta ja onnittelet täältä kaukaa sydämestämme lähtevät! — VL

50 vuotta täytti 6.11.90 Lahdessa Karjalan Heimon päätoimittaja, yhteiskuntat. maisteri Sakari V u o r i s t o . Hän on syntynyt Pohjois-Savossa, Sonkajärvellä, mutta juuret ovat Vienan-Karjalassa; hänen äitinsä, opettaja Vivi Vuoristo on Vuokkiniemen Kivijärven kylästä, vienalaisperinteen suurkerääjän Iivo Marttisen tytär.

Sakari on erikoistunut lehtialaan. Hän suoritti toimittajan ammattitutkinnon Tampereen Yliopistossa 1967 ja yhteiskuntatieteiden kandidaatin tutkinto 1973. Pro gradu -tutkielman hän teki aiheesta Sortavalan lehdistöhistoria 1882—1940. Tutkielma palkittiin ja julkaistiin Suomen sanomalehdistön historiaprojektissa 1975.

Oltuaan kesäharjoittelijana Koillissanomissa Kuusamossa 1964—66 Sakari siirtyi Etelä-Suomen Sanomiin Lahteen 1973, ja on toiminut ensin uutistoimittajana, sitten ulkomaantoimittajana 1974—75, toimitussihteerinä 1975—1987 ja erikoistoimittajana vuodesta 1988 alkaen vastuualueena yliörtikkelit ja Lukijan sana -osasto.

Sakari Vuoristo.

Karjalan Heimon toimittaminen on Sakarilla vapaa-ajan harrastus. Lehden toimitussihteeriksi hän tuli 1984 ja päätoimittajaksi 1987. Lehden korkea taso on saanut laajalti tunnustusta ja se on paljolti juuri Sakarin ansiota. Lehden neuvottelukunnassa hän on ollut vuodesta 1987 ja Karjalan Sivistysseuran johtokunnassa vuodesta 1982 lähtien.

Sakarin harrastuksiin kuuluu karjalais-ortodoksinen kulttuuri ja kansanperinne. Hän on tutkinut arkistoja ympäri Suomea ja perehtynyt syvällisesti Karjalan historiaan. Kirja isoisänsä Iivo Marttisen elämänvaiheista ja perinteenkeruusta on painamista vaille valmis. Sakarin harrastuksiin kuuluu myös kirjojen keräily (Carelia ja Lapponia). — IH